

PASSIV SPIKER

Xolmirzayev O'tkir

O'zDJTU Ingliz tili 3-fakulteti

2105-guruh 2-kurs talabasi

Rahmatova E'zoza

Ilmiy rahbar:

Annotatsiya: *Ushbu maqolaning eng asosiy tushunchalari passiv spiker hamda ikki tilli passiv spikerlar haqida bir necha ma'lumotlar berib o'tiladi. Ma'lumotlarga qaraganda asosan Janubiy Amerika davlatlari passiv spiker davlatlar qatoriga kiradi. Chunki, davlat tili ispan tili bo'lganligi bilan birga ularning ko'plarida eski mahalliy tillari ham mavjud.*

Tayanch so'zlar: *Passiv-[lot. passivus – sust, sustkash; loqayd, irodasiz; majhul] Atrofdagi narsa va hodisalarga, kishilarga nisbatan befarq, loqayd qaraydigan; g'ayratsiz, faoliyatsiz, shijoatsiz.*

Spiker- [ingl. speaker – so'zlovchi, notiq]

Basklar mamlakati- (Baskoniya; baskcha — Euskadi) — Ispaniyaning muxtor tarixiy viloyati. Atlantika okeanining Biskay qo'ltig'i yonida. Maydoni 7,3 ming km². Aholisi 2,1 mln. kishi (1992), aksariyati basklar. Ma'muriy markazi — Viktoriya shahri.

Ikki tillilik-Ikki tilda so'zlay olishlik; ikki tilni bilishlik; ikki tildan foydalanishlik; ikki tillilik. o'zbektojik bilingvizmi.

KIRISH

Ikkinchi tilni o'z ona tili kabi o'rganishning boshlanishi albatta passiv darajadan boshlanadi. Passiv spiker o'zini rivojlantirish uchun albatta mahalliy spikerlar orasida o'zini sinab ko'rish kerak. Tushunib yetish kerakki, hech qaysi inson ikkinchi tilni o'z ona tilidek mukammal o'rgana olmaydi.

Passiv spiker so'zlovchining toifasibolaligida tilni o'z ona tiliga o'xshab tushunish uchun yetarli darajada ta'sirlangan, ammouning faol buyrug'i kam yoki umuman yo'q. Bunday passiv, ravon shaxslar ko'pincha muhitda tarbiyalanadi. Bu tilda so'zlashgan, lekin ona tiliga aylanmagan. Bunday spikerlar, ayniqsa, so'zlashuvchilar kamayib borayotgan til almashadigan jamoalarda keng tarqalgantil faol malakaga ega emas. Ayni xalqining taxminan 10% bu tilda gapiradigan passiv spikerlar hisoblanadi. Passiv spikerlar ko'pincha tilni qayta tiklashga qaratilgan sa'y-harakatlarga qaratilgan. Tez tilda so'zlashuvchilar soni, chunki ular faol va yaqin ona tilida so'zlash qobiliyatiga ega bo'lishlari mumkintilni bilmaganlarga qaraganda tezroq. Ular odamlar yashaydigan joylarda ham uchraydihech qanday rasmiy ma'lumotga ega bo'lmagan holda, oilasidan tashqarida boshqa tilni eshitib o'sadi.

Qismlar:

Til munosabatlari;

Basklar mamlakati;
Ma'lumotnomalar.
Til munosabatlari

Ushbu hodisa uchun keng tarqalgan atama "passiv ikki tillilik" dir. Grosjanning ta'kidlashicha, teng tilga ega bo'lmagan odamlarning "ikki tilli" deb hisoblanishiga nisbatan bir tilli tarafkashlik ularning barcha tillarida malakasi to'g'ri gapira olmagan deb baholanadi. "Muvozanatli ikki tillilar" aslida, juda kam. Biror kishining ikki tilli sifatida ravon so'zlashi sohaga xosdir: bu har bir tilning qaysi tilga bog'liq uchun ishlatiladi. Bu shuni anglatadiki, spikerlar o'zlarining passiv tillarida ravonligini tan olmaydilar. Ularning turli kompetentsiyalari asosidagi ijtimoiy (ekstralingvistik) omillar mavjud.

Basklar mamlakati

2016 yilda 16 va undan katta yoshdagi aholining 28,4 foizi ikki tilli, 16,4 foizi passiv ikki tilli va 51,2 foizi bask tili bo'lmagan spikerlar. Bugungi kunda 751 500 ikki tilli va 434 000 passiv spikerlar mavjud. Karlos Kid Abasolo passiv ikki tillilik mansabdor shaxslar uchun minimal talab bo'lishini muhokama qiladi. Bask va ispan tillarining maqomi ishlaydigan haqiqatga aylanadi. Basklar mamlakatida hozirda bir tilda ispan tilida so'zlashuvchilar ko'p va bir tilda so'zlashuvchi bask tilida so'zlashuvchilar yo'qligi sababli, ravon so'zlashuvchilar uchun hech qanday shart yo'q.

XULOSA

Meni xulosam shundan iboratki, ko'pchilik insonlar ikki tilni o'rganish davomida juda ko'p qiyinchiliklarga uchraydi. Bu esa ikkinchi tilni o'rganishda passivlik holatini aks ettiradi. Shuning uchun birinchi bo'lib, ikkinchi tilni o'rganish davomida passivlik holati mavjud bo'lsa ham, o'rganuvchi hech qanday shubha-gumonga bormasdan, o'rganishda davom etishi kerak. Ko'rib turganingizday Basklar mamlakatida ko'pchilik inson ikki tillilikni biladi. Bu esa ular o'rganishda davom etganligi uchun shunday natijaga erishgan. Demak, biz ham ikkinchi tilni o'rganishda doimo xuddi birinchi tilimiz kabi ravon gapirishimizni anglagan holda harakat qilishda irodali bo'lishimiz zarur.

MANBALAR:

1. Abasolo, Karlos Kid (2009). "Bilingualism, monolingualism and sesquilingualism in the Basque Autonomous Community". Magazine of Romance Philology. 229–242.
2. Basham, Sharlotta; Fathman, Enn (2008 yil 19 dekabr). "Yashirin ma'ruzachi: kattalar uchun ravonlikka erishish Endangered Language ". Xalqaro jurnali Ikki tilli ta'lim va ikki tillilik. 577–597.
3. Grosjan, Fransua (2010). Ikki tilli: hayot va haqiqat. Massachusetts: Garvard universiteti bosmaxona 21-bet
4. Leap, W (1998). "Hind tilini yangilash". Inson Tashkilot. 283–291.
- 5.(<http://www.mintzaira.fr/fileadmin/documents/Aktualitateak/01>)
- 6.(<http://www.mintzaira.fr/fileadmin/docu>)